

*Jelentés az ápolás helyzetéről Németországban 2021-ben.
Speciális ellátási helyzetek a tartós ápolás területén – Pflege-Report 2022 –
egységes szerkezetben*

Wissenschaftliches Institut der AOK (WIdO), 5. 07. 2022

Forrás Internet-helye:

https://www.wido.de/fileadmin/Dateien/Dokumente/Publikationen_Produkte/Buchreihen/Pflegereport/wido_pfl_plegereport2022_full_07_2022.pdf (319 p.)

<https://www.wido.de/publikationen-produkte/buchreihen/pflege-report/2022/> ;

Az összes kiadás 2015. óta:

<https://www.wido.de/publikationen-produkte/buchreihen/pflege-report/> ;

Sajtómappa (42 p.):

https://www.wido.de/fileadmin/Dateien/Dokumente/News/Pressemitteilungen/2021/wido_pfl_pm_pflegereport_07_2022.pdf ;

Die Versorgung von Pflegeheimbewohnenden am Lebensende aus Sicht der Pflege. Eine Befragung in deutschen Pflegeheimen, Wissenschaftliches Institut der AOK (WIdO). Berlin, Juli 2022 (60 p.):

https://www.wido.de/fileadmin/Dateien/Dokumente/Publikationen_Produkte/Buchreihen/Pflegereport/wido_pfl_befragung_lebensende_07_2022.pdf ;

Kapcsolódó: "Geschäfts- und Rechnungsergebnisse der sozialen Pflegeversicherung", Gesundheitsberichterstattung des Bundes (GBE), 29. 09. 2022:

<https://www.gbe->

[bund.de/gbe/abrechnung.prc_abr_test_logon?p_uid=gasta&p_aid=0&p_sprache=D&p_knoten=NE370](https://www.gbe-bund.de/gbe/abrechnung.prc_abr_test_logon?p_uid=gasta&p_aid=0&p_sprache=D&p_knoten=NE370) ;

A Gesamtverband der Versicherungswirtschaft (GDV) adatai a kiegészítő ápolásbiztosításról 2021-ben:

https://www.versicherungsbote.de/id/4907989/Pflegezusatzversicherung-Nur-ein-Bestand-kann-wachsen/#post_chapter_all

Jacobs/Kuhlmeiy/Greß/Klauber/Schwinger (Hrsg.) Pflege-Report 2022. Schwerpunkt: Spezielle Versorgungslagen in der Langzeitpflege. Springer (Heidelberg); 340 Seiten, 100 Abb. in Farbe, Softcover; 42,79 € (D) / 43,99 € (A) / CHF 47,14. ISBN: 978-3-662-65203-9

Az ápolási otthonokban élők minőségi ellátásának egyik fontos indikátora, hogy a halálukat megelőző időszakban kórházba szállították-e őket. 2018-ban és 2019-ben az ápolási otthonokban élők 56%-át szállították legalább egy alkalommal kórházba a halálukat megelőző tizenkét hét során. Nemzetközi összehasonlításban ez igen magas arány. Röviddel a halál előtt megsokasodnak a kórházba való áthelyezések. 2018-ban és 2019-ben életének utolsó napjain minden harmadik ápolási otthonban élő személy legalább egy napot töltött kórházban.

Az elemzés szerint a halált megelőző tizenkét hét során minden harmadik kórházba történő áthelyezés potenciálisan megelőzhetőként klasszifikálható. A jelentés az ápolási otthon részéről szenzitív kórházi esetek gyakoriságát is értékeli. A szakértők ilyeneknek sorolják be a szívelégtelenséget, a dehidratációt, valamint a húgyúti fertőzéseket. Az ilyen szenzitív esetek elemzése támpontokkal szolgál arról, hogy a kezelés potenciálisan elvégezhető lett volna-e az ápolási otthonban is. Az a kérdés, hogy a halált megelőző időszakban a kórházba való átirányítás általában megfelelt-e a betegek akaratának, rutinadatok alapján nem megítélhető.

Az ápolásra szoruló személyek önrészei a bentlakásos intézményi ápolás területén 2022. szeptember 1. óta az ápolószemélyzet bértarifaszereződés alapján történő javadalmazásáról szóló kötelezettség miatt az előző évekhez viszonyítva jelentősen emelkedtek. A *Wissenschaftliches Institut der AOK (WIdO)* elemzése szerint az ápolási intézményekben alkalmazandó egységes önrészek 2022 novembertől átlagosan 21%-kal magasabbak voltak, mint egy évvel korábban. A bentlakásos intézményi ápolás területén évek óta megfigyelhető költségnövekedés az egységes önrészek évente bekövetkező emelésével az elmúlt öt évben 11-14%-kal minden eddigi csúcst megdöntött.

Az értékelés szerint az ápolótevékenységgel összefüggő havi költségek jelenleg átlagosan 697 EUR-t tesznek ki. Az ápolásra szoruló személyeknek ezenkívül viselniük kell az ún. hotelszolgáltatások költségeit (836 EUR), valamint az átlagos beruházási költségeket (468 EUR) is. Ez azt jelenti, hogy havonta átlagosan 2.001 EUR-t kell befizetniük.

2. Az ápolásra szorultság helyzete Németországban

2. 1. Az ápolásra szorultság prevalenciája

2. 1. 1. Ápolásra szorulóknak életkor és nemek szerint

A szociális ápolásbiztosítás hivatalos statisztikája szerint az ápolásra szorulóknak száma 2020 végén elérte a 4,3 millió főt, akiknek csaknem kétharmada (61,7%) nő volt (2,7 millió fő). Az ápolásra szorulóknak több mint fele (52,0%) 80 éves vagy annál idősebb (2,3 millió fő), egyhuszada (5,7%) gyermek és fiatal korú volt (244 ezer fő).

Az ápolásra szorultság valószínűsége az életkorral arányosan növekedik. 2020-ban a gyermekek és fiatalok, valamint a keresőképes életkorban levők körében 100 biztosítottra egy-két ápolásra szoruló személy jutott. 75 és 79 év közöttiekénél az ápolásra szorulóknak aránya 15,9%, 85 és 89 év közöttiekénél 48%, 90 fölöttiekénél 67,8% volt. Az ápolásra szorulóknak aránya 80 és 85 év közötti férfiaknál 38,8%, nőknél 53,5%, 90 év fölöttiek körében férfiaknál 57,3%, nőknél 71,7%.

2. 1. 2. Az ápolásra szorultság időbeli alakulása

2020-ban Németországban a kötelező betegbiztosítás tagjainak 5,9%-a szorult ápolásra. 2011-ben arányuk még mindössze 3,4% volt, ami 73%-os növekedésnek felel meg. Ha az értékeket a társadalom fokozódó elöregedésével korrigáljuk és a kötelező biztosítás tagjainak életkori és nemi struktúrája tekintetében 2020-at vesszük alapul, ez az arány még rosszabbul mutat: Eszerint a kötelező betegbiztosítás tagjainak 3,8%-a már 2011-ben ápolásra szoruló volt, 2020-ig pedig a növekedés 56%-ot tett ki. Következésképpen az ápolás prevalenciájának 2011 és 2020 közötti növekedése csak részben vezethető vissza a lakosság életkori és nemi struktúrájára. Az ápolás prevalenciájának 2016 utáni jelentős növekedése az ápolásra szorultság új definíciójának 2017 januári bevezetésével függ össze. A reformhoz egyébek között az a várakozás társult, hogy az ápolásbiztosítás szolgáltatásaihoz való hozzáférés tovább javul.

Frissítés

Az ápolásra szoruló személyek számának prognózisa – Womit in der Zukunft zu rechnen ist: Eine Projektion der Zahl der Pflegebedürftigen
Dr. Lewe Bahnsen, Dr. Frank Wild, WIP-Kurzanalyse Dezember 2022 (7 p.)

Forrás Internet-helye:

<https://www.wip-pkv.de/veroeffentlichungen/detail/womit-in-der-zukunft-zu-rechnen-ist-eine-projektion-der-zahl-der-pflegebeduerftigen.html> ;
https://www.wip-pkv.de/fileadmin/DATEN/Dokumente/WIP-Kurzanalysen/WIP-Kurzanalyse-2022-Projektion_der_Zahl_der_Pflegebeduerftigen.pdf

Az ápolásra szoruló személyek száma 2021-ben 4,9 millió volt, amely 2025-ig további 500.000 fővel, 5,46 millióra, majd 2030-ig 5,65 millió és 5,75 millió közöttire, 2050-ig 6,61 millió és 7,25 millió közöttire növekedik.

A realitás minden korábbi prognózist meghaladt. A Szövetségi Egészségügyi Minisztérium 2014-ben még úgy számolt, hogy az ápolásra szoruló személyek száma 2020-ig 2,85 millióra, 2030-ig 3,4 millióra növekedik.

Külföldről toborzott ápolószemélyzet 2022-ben

Forrás Internet-helye:

<https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/140954/656-auslaendische-Pflegekraefte-nach-Deutschland-vermittelt?rt=971bf246e981d1c3d78e945717e58e5a> ;
<https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/140494/Sachsen-sucht-Pflegekraefte-im-Ausland>

A ***Szövetségi Munkügyi Ügynökség*** adatai szerint 2022-ben 656 külföldi ápoló németországi kiközvetítésére került sor. 255 ápoló a Fülöp-szigetektől, 98 Bosznia-Hercegovinából, 84 Tunéziából, egy Szerbiából érkezett. Ezekkel az országokkal már az előző választási ciklusokban munkaerőtoborzási szerződéseket kötöttek. Új szerződéseket kötöttek Mexikóval, Brazíliával, Indiával, Indonéziával és Jordániával. Mexikóból 182, Brazíliából 34, Indiából két ápoló érkezett. Indonéziában és Jordániában még nem sikerült személyzetet toborozni.

Szászország Szociális Minisztériuma 150 külföldi ápoló megnyerésére indított kampányt. 2023 tavaszán brazil ápolók érkezésére lehet számítani, akiknek a

nyelvi felkészítése és szakmai képzése már folyamatban van. A *Sächsische Aufbaubank* 900.000 EUR-t engedélyezett a toborzó kampány számára.

3. Az ápolásra szorulóknak orvosi ellátása

3. 1. Ambuláns orvosi ellátás

3. 1. 1. Az igénybevétel áttekintése

2020-ban az ápolásra szorulóknak 95,7%-a negyedévente átlagosan legalább egy alkalommal fordult orvoshoz, azaz elszámolási esetet eredményezett. 88,6%-uk negyedévente legalább egy alkalommal házi orvoshoz, 71%-uk legalább egy alkalommal szakorvoshoz fordult. A negyedévente leggyakrabban látogatott szakorvosok: a férfiak 18%-a negyedévente urológushoz, 17%-a neurológushoz, 16%-a belgyógyászhoz, 15%-a szemorvoshoz fordul. Különbségek az ambulánsan (saját otthonukban) és teljeskörű bentlakásos ápolás keretében ellátottak között: A házi orvosi ellátás teljeskörű bentlakásos ápolás keretében való igénybevétele 97%, ambuláns környezetben, negyedévente átlagosan 87% volt. Az egyes szakorvosi csoportok tekintetében a különbség még feltűnőbb: az ambulánsan ellátott ápolásra szorulóknak 18%-a negyedévente átlagosan legalább egy alkalommal fordult belgyógyászati praxishoz; a teljeskörű bentlakásos ápolás keretében ellátottak körében ez az arány 6% volt. Az ápolási otthonokban élők 29,9%-a negyedévente átlagosan egy alkalommal keresett fel neurológiai praxist, miközben ambuláns környezetben ez az arány 14% volt. A házi orvosok igénybevétele az előző évhez viszonyítva 2020-ban, a pandémia körülményei között nem változott jelentős mértékben. A teljeskörű bentlakásos ápolás keretében ellátottak körében a negyedévente legalább egy alkalommal szakorvoshoz (nőgyógyászhoz, fül-orr-gégészhez, kardiológushoz) fordulóknak aránya az előző évhez viszonyítva jelentősen csökkent. A neurológiai és pszichiátriai praxishoz fordulóknak viszont nem változott.

3. 3. Fekvőbeteg ellátás

3. 3. 1. Az igénybevétel áttekintése

Az ápolásra szorulóknak negyedévente 1,4, évente 2,0 alkalommal részesültek kórházi kezelésben. Többségük több alkalommal került kórházba, tehát rövid időn belül (egy negyedév során) többször is kórházban kezelték őket. Az ápolási idő tekintetében az ápolásra szorulóknak évente átlagosan kilenc napot, az ápolásra nem szorulóknak öt napot töltek kórházban. A kórházban tartózkodás időtartama és az életkor közötti összefüggés: A 19 év alatti fiatalabb korosztály tagjai esetenként évente átlagosan hét napot töltek kórházban. Az ápolásra szorulóknak 12%-a, az ápolásra nem szorulóknak 2%-a halt meg kórházban. 2020-ban minden harmadik kórházi eset (29,1%) ápolásra szoruló személy volt; a kórházi napok 43,5%-a ápolásra szoruló személyekre jutott. Az eredmények interpretációja során figyelembe veendő a pandémia.

Aktuális kapcsolódó: A *Szövetségi Statisztikai Hivatal (Statistisches Bundesamt – Destatis)* adatai szerint az ápolásra szorulóknak száma a 2021-es 5 millióról 2055-ig 6,8 millióra növekedhet. Ezt követően már nem várható látványos változások, mivel a baby-boom nemzedéket egy alacsonyabb létszámú nemzedék váltja fel.

[*Altenpflege*, 30. 03. 2022. https://www.altenpflege-online.net/alarmierend-wo-die-zahl-der-pflegebeduerftigen-am-meisten-steigt/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_content=Button_https%3A%2F%2Fwww.altenpflege-online.net%2Falarmierend-wo-die-zahl-der-pflegebeduerftigen-am-meisten-steigt%2F&utm_campaign=AP_NL_20230330_Heft]

3. 4. Az ápolásra szorulóknak gyógyszerellátása

3. 4. 1. Többszörös gyógyszerelés életkor szerint

A magasabb életkorral járó fokozottabb morbiditás növeli a többszörös gyógyszerelés kockázatát. Az érintettek számára különböző hatóanyagok sokaságát írják fel. A halmozódó gyógyszeres terápia a hatóanyagok nem kívánt

kölcsönhatásainak növekedését eredményezi. A többszörös gyógyszerelés az ápolásra szorulóknál sokkal gyakoribb mint ápolásra nem szorulóknál: 2020-ban az ápolásra szorulóknál 60,3%-a, az ápolásra nem szorulóknál 11%-a kapott minden negyedévben öt vagy annál több hatóanyagot. A legtöbb hatóanyagot a 80 és 84 év közöttiek kapják: az érintettek 20,5%-a számára negyedévente tíz vagy annál több hatóanyagot írnak fel. Ez az érték négyszer annyi, mint amennyit ugyanazon korcsoportban nem ápolásra szorulóknál írnak fel (5,1%).

3. 4. 2. Gyógyszerezés az ápolásra szorultság súlyossága és ellátási forma szerint

Az ápolásra szorultság súlyossága szerint differenciált többszörös gyógyszerelés (öt hatóanyag) homogén képet nyújt. A többszörösen gyógyszerezett aránya ebben a tekintetben marginálisan 60% körül ingadozott. Kivételt képez az 5. ápolási fokozat: az önállóságukban és képességeikben leg súlyosabban korlátozott, különleges ápolási követelményeket támaztó ápolásra szoruló személyeknél ez az arány 57%-ra csökkent.

Az otthoni környezetben, ápolási szolgalatok igénybevétele nélkül (pénzbeli ápolás kivételével) gondozottak öt vagy annál több hatóanyaggal való gyógyszerelése sokkal ritkábban fordul elő mint más ellátási formák esetén. A bentlakásos intézményi ellátás területén a polimedikációs terápia aránya meghaladja a 69,4%-ot.

[**Fogalommagyarázat:** A PRISCUS-Liste vagy Gelbe Liste: az időskorúak részére nem ajánlott, 18 gyógyszerkategóriához tartozó 83 gyógyszert tartalmazó lista: <https://media.gelbe-liste.de/documents/priscus-liste.pdf> ; <https://www.gelbe-liste.de/arzneimitteltherapiesicherheit/priscus-liste> - a szerk.]

3. 4. 5. PRISCUS-receptek hatóanyagok szerint

A PRISCUS-listás gyógyszerek alkalmazásának hatóanyagok szerint differenciált elemzése azt mutatja, hogy messze a leggyakrabban felírt szerek a pszichofarmakonok. 2020-ban a negyedévek átlagában a 65 év fölöttiek 5%-a számára legalább egy alkalommal pszicholeptikumot, 4%-a számára

pszichoanaleptikumot írtak fel. Időskorúak számára mindkettő potenciálisan inadekvát.

A pszicholeptikumok felírásának részletezéséből kiderül, hogy 2020-ban a 65 év fölötti ápolásra szorulóknak 16%-a valamilyen antipszichotikumot kapott. Az ilyen gyógyszereknek azonban mindössze 1%-a szerepel a PRISCUS-listán; a 2020-ban megfigyelt antipszichotikum-receptek 6%-a időskorúak számára potenciálisan alkalmatlan. Ezzel szemben anxiolitikumokat (nyugtatókat), hipnotikumokat és szedatívumokat (altatókat és nyugtatókat) összességében sokkal ritkábban írtak fel. Az elemzések szerint annak valószínűsége, hogy ilyen esetekben PRISCUS-hatóanyagot tartalmazó gyógyszert írjanak fel, mégis igen magas: A anxiolitikumok csoportjához tartozó gyógyszert szedő 65 év fölötti ápolásra szorulóknak több mint 34,9%-a a PRISCUS-listán szereplő gyógyszert is kap. Hipnotikumoknál és szedatívumoknál ez az arány már 60,5%. A pszichoanaleptikumok körében az antidepresszánsok felírása a leggyakoribb: a 65 év fölötti ápolásra szorulóknak 19,1%-ának írnak fel valamilyen antidepresszánt, amelyek közül egy szerepel a PRISCUS-listán. Az ápolásra szorulóknak mindössze 6%-a kap antidepresszántot; itt a PRISCUS-listás gyógyszerek már ritkábban fordulnak elő. Pszichostimulánsok felírása alig tapasztalható (0,3%) – ha pedig felírják őket, csaknem valamennyi hatóanyag megtalálható a PRISCUS-listán. Ápolásra nem szoruló személyeknél az ilyen gyógyszerek felírása sokkal ritkábban fordul elő. Ha ilyen felírnak, nagy a valószínűsége, hogy PRISCUS-listás gyógyszerről van szó.

[Lásd még: Jelentés az ápolás helyzetéről Németországban 2020-ban. Az ápolási otthonok a pandémia első és második hulláma idején – Pflege-Report 2021 (11. rész): Az ápolásra szorulóknak gyógyszerellátása, 2022. 5. sz.]

Kapcsolódó: Az AOK 2023. 04. 26-i Sajtóközleménye az ápolószemélyzet egészségi állapotáról:

https://aok-bv.de/presse/pressemitteilungen/2023/index_26345.html

A betegállományban levők száma az ápolószemélyzet körében tizenegy év alatt 44,2%-kal növekedett. Az elemzés az AOK-nál biztosított 700.000 ápoló adatai alapján készült. 2022-ben a professzionális ápolást végző négy munkavállaló közül hárman legalább egy alkalommal jelentettek munkaképtelenséget. Ez 2022-ben az összes munkanap 8,8%-a kiesésének felelt meg. (Tizenegy évvel korábban: 6,1%, 2021-ben 7,2%)

Pflegestatistik, 11. 05. 2023, Gesundheitsberichterstattung des Bundes (GBE):

https://www.gbe-bund.de/gbe/abrechnung.prc_abr_test_logon?p_uid=gasta&p_aid=0&p_sprache=D&p_knoten=NE2788

[Lásd még: *Jelentés az ápolás helyzetéről – Pflege-Report*, 2015. 18. sz.; 2016. 8. sz.; 2017. 13-14. sz. és *Archívum*; 2018. 14. sz.; 2019. 14-15. sz.; 17. sz.; 19. sz.; 24. sz; 2020. 3-4. sz.; 6-8. sz; és *Archívum*; 2020. 19-23. sz; 2021. 4-5. sz. és *Archívum*; 2021. 17-22.; 2022. 1-5. sz. és *Archívum*.]